

R

AIDS NYT 6

Sundhedsstyrelsen, AIDS-sekretariatet

Maj 1987

Det frivillige arbejde

Den samlede indsats mod udbredelsen af AIDS og til støtte for de mennesker, der har sygdommen eller er antistofpositive, spiller på mange strenge.

Det offentlige social- og sundhedssystem yder sin del i den primære behandling og støtte, og gennem en omfattende oplysningsvirksomhed.

Men en meget vigtig del af arbejdet ydes – og har fra et meget tidligt tidspunkt været ydet – af frivillige organisationer. Det er specielt Danmarks Bløderforening og Landsforeningen for bøsser og lesbiske, blandt hvis medlemmer nogle af de mest udsatte grupper findes, der gør en stor og uundværlig indsats. Nogle af de tydeligste eksempler på dette arbejde er rådgivningen på de landsdækkende AIDS-telefonlinier og indsatsen for AIDS-smittede i den såkaldte Positivgruppe.

Samarbejdet mellem de frivillige organisationer og de offentlige myndigheder udføres i et omfang, der er relativt ukendt i Danmark, men erfaringerne har indtil nu vist, at netop denne kombination bidrager til større bredde i de tilbud, der kan gives.

Som beskrevet i artiklen om psykosocial støtte stiller AIDS både de syge, de smittede og de, der frygter en smitte, over for nogle helt særlige problemer. Det sociale og det sundhedsmæssige apparat kan stille en række økonomiske, behandlingsmæssige og rådgivningsmæssige ressourcer til rådighed.

Men det er navnlig hos "ens egne", man kan finde den menneskelige forståelse og opbakning og det fællesskab om problemerne, som i mange tilfælde er den vigtigste hjælp til at overkomme de eksistentielle kriser, AIDS konfronterer os med.

Bløderforeningen og Landsforeningen for bøsser og lesbiske har – før nogen andre – engageret sig i arbejdet for at informere og støtte AIDS-smittede og deres pårørende.

Der vil fortsat være brug for dette arbejde, netop fordi det er præget af frivillighed og solidaritet. Og det er vigtigt, at det offentlige gør det muligt for organisationerne at fortsætte deres informerende, rådgivende og opsøgende virksomhed.

Præget af frivillighed, engagement og solidaritet skal ikke fjernes. Men det skal gøres muligt for organisationerne at fortsætte deres aktiviteter i det omfang, der er behov for, og dermed stadig være et uhyre vigtigt element i den samlede AIDS-indsats.

Lone de Neergaard

Universitetsbiblioteket, 2. afd.

0902-5375

200000030332

Risikofrit at give blod – og at modtage blod

AIDS kan som bekendt smitte ved blodoverførsel, og derfor har man siden 1. januar 1986 undersøgt alle portioner donorblod for AIDS-smitte.

I den forbindelse er det vigtigt at understrege, at den der afgiver blod naturligvis ikke løber nogen smitterisiko overhovedet. Ved donortapning bruges altid nye, sterile kanyler, som kun anvendes den ene gang.

Af omkring 380.000 portioner blod er der fundet AIDS-antistoffer i 9 tilfælde – alle fra personer med risikoadfærd – og dette blod blev naturligvis straks destrueret.

De pågældende donorer er blevet underrettet og er blevet tilbudt undersøgelse og rådgivning på en specialklinik.

Når der er fundet så få portioner AIDS-smittet blod, hænger det sammen med, at personer, der tilhører en af de grupper, hvor AIDS-virus findes særligt udbredt, ikke må afgive blod og faktisk heller ikke gør det.

Enhver, der henvender sig til donortapning, får udleveret en pjece, "Vigtig meddelelse til alle bloddonorer om AIDS", og inden man afgiver blod, skal man skrive under på, at man har læst bestemmelserne i pjecen.

Ved screening og ved efterfølgende varmebehandling sikrer man, at blodprodukter, der anvendes i Danmark, er frie for AIDS-virus. Det samme gælder i øvrigt i hele den vestlige verden.

Hvis man ønsker at blive bloddonor og er i tvivl om om, hvorvidt man tilhører en gruppe med særlig AIDS-risiko, kan man altid og i fuld fortrolighed spørge blodbankens læge, enten ved personlig eller telefonisk henvendelse.

備えあれば...

Lokalt arbejde:

To amters brug af "nøglepersoner"

Amterne og København og Frederiksberg kommuner har fra starten været med i det offentlige indsats mod AIDS. Og siden Amdradsforeningen først i dette år startede sine kurser for "nøglepersoner", er det gået stærkt med opbygningen af de lokale informationsnet.

Medarbejdere fra alle amter har nu deltaget i disse kurser, og AIDS NYT har valgt to eksempler til at vise opbygning og udnyttelse af et koordineret AIDS-arbejde.

Viborg amtskommune sendte i marts 15 personer fra undervisnings- og socialforvaltningerne på amtets kursus med hovedvægten lagt på den primære forebyggelse - dvs. information til befolkningen generelt.

I første omgang omfattede nøgleperson-kurset ikke medicinalpersonale der behandler AIDS-patienter, men erfaringer tyder på, at man ikke umiddelbart kan gå ud fra, at sundhedspersonalets interne informationsarbejde fungerer af sig selv.

Alle "nøglepersoner" i Viborg amt har siden kurset været i fuld aktivitet, dels på egne arbejdspladser, som f.eks. skoler, dels ved arrangementer i skoler, foreninger o.l. formidlet gennem amtskommunens "projektgruppe vedr. AIDS-forebyggelse".

Projektgruppen sorterer under amtskommunens Forebyggelsesgruppe, og består af en repræsentant for hhv. undervisnings-, social- og sundhedsforvaltningerne, for embedslægeinstitutionen og med tilknytning af en repræsentant for Kommuneforeningen.

Blandt projektgruppens bestræbelser på at styrke og synliggøre AIDS-indsatsen har været et helhedsarrangement, hvor forebyggende virksomhed blev drøftet mellem projektgruppen, de nyuddannede instruktører og repræsentanter for samtlige Viborg amts 17 primærkommuner.

Fra den 1. juli vil Viborg amts-

kommune have etableret et særligt AIDS-sekretariat i undervisnings- og kulturforvaltningens regi.

Sekretariatet skal, med en koordinator, en administrativ medarbejder og et rammebudget på 400.000 kroner, støtte lokale projekter, planlægge kurser og medvirke til nye initiativer.

Vestsjællands amt har også haft 15 amts- og primærkommunalt ansatte medarbejdere på instruktørkursus. Gruppen var sammensat af socialrådgivere, sygeplejersker, læger og undervisere.

Siden kurset i midten af februar har gruppen af nøglepersoner haft et tæt samarbejde om udarbejdelse af undervisningsmateriale og om planlægning af de praktiske detaljer i kampagnearbejdet i amtet.

På grund af personalesituationen har instruktørerne indvilget i at gennemføre AIDS-indsatsen også uden for normal arbejdstid, hvorfor der er aftalt honorering efter fritidslovens bestemmelser.

Vestsjællands amt har foreløbig afsat 240.000 kroner til AIDS-oplysningsarbejde i 1987, som skal dække udgifter til undervisningsmaterialer, honorarer til instruktører og løn til en administrativ halvtidsstilling.

Amtet tilbyder assistance til undervisning og information i primærkommunerne, såvel som information til medarbejdere ved amtets egne institutioner - hospitaler, gymnasier og de forskellige institutioner under amtets social- og sundhedsforvaltning.

Man har også henvendt sig til bl.a. lokalradioer og til organisationer og foreninger med tilbud om samarbejde.

AIDS NYT udsendes til bl.a. politikere i stat, amter og kommuner, en række offentlige myndigheder, social- og sundhedsforvaltninger, behandlere og undervisningsinstitutioner.

Nyhedsbrevet og artikler derfra må frit kopieres med angivelse af kilden.

Yderligere eksemplarer, f.eks. til brug ved særlige arrangementer, kan rekvireres ved henvendelse til AIDS-sekretariatet.

I tvivl?

AIDS-Info, Odense
09 91 11 19 døgnet rundt.

AIDS-Info, Århus
06 13 65 13,
alle dage mellem
kl. 19 og kl. 23.

Klart fald i antallet af gonorré-tilfælde

De seneste opgørelser over udbredelsen af kønssygdomme i Danmark har vist et markant fald i antallet af gonorré-tilfælde. Det tyder på, at der er sket ændringer i seksualadfærd, sandsynligvis under indtryk af de mange oplysninger om AIDS.

I perioden fra 1980 til midten af 1986 er der sket et mærkbart fald, først og fremmest i København og her mest udpræget blandt mænd (25% færre fra 1984 til 1985 mod 18% færre blandt kvinder i København).

De med sikkerhed diagnostiserede gonorré-tilfælde er blevet færre i aldersgruppen over 20 år, men desværre steget blandt de 15-19-årige, og især blandt mænd i denne aldersgruppe (23% flere tilfælde blandt mænd mod 4% flere blandt kvinder).

Det største fald er sket i antallet af tilfælde af gonorré i endetarmen hos mænd, som for hele landet alene i 1985 faldt fra 272 til 140. I løbet af første halvår af 1986 fortsatte det drastiske fald. I København, hvor antallet af tilfælde fra 1984 til 1985 faldt med 111 til 93, blev der i 1986's første halvdel kun konstateret 30 tilfælde.

Men det er også bemærkelsesværdigt, at forsøgene på at begrænse risikoadfærd ikke har sat sig spor i færre gonorré-tilfælde uden for hovedstaden, og at de navnlig ikke er slået igennem hos de helt unge.

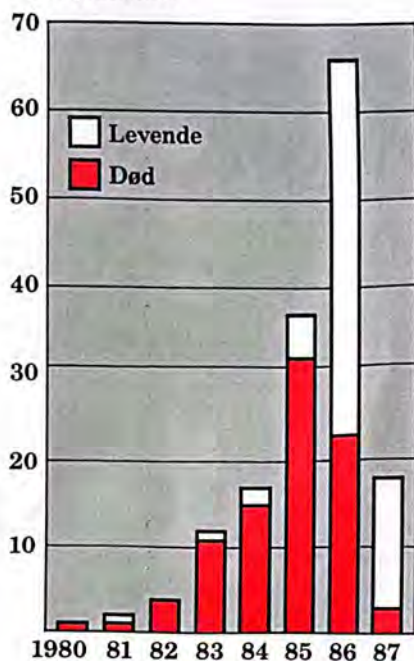
I tv
Ring
01 91
kl. 9

Kys smitter ikke

Aktuelle tal

Antallet af registrerede AIDS-syge i Danmark var pr. 1. maj 1987 157, hvoraf 67 lever. I løbet af april kom der 7 nye tilfælde til, og antallet af døde øgedes med 12.

Antal patienter

Note: Søjlerne viser antallet af anmeldte tilfælde i de enkelte år (med 1987-tallene ført op til seneste forudgående opgørelsesdato). De røde felter angiver, hvor mange af de syge, der på opgørelsesdatoen vides at være døde - fordelt på årstal efter, hvornår sygdommen blev konstateret.

Fordelt efter køn og efter de behandelende lægers viden om smittemåden ser opgørelsen pr. 1/5-1987 således ud:

	Mænd	Kvinder
Bøsser/biseksuelle	134	-
Stik-narkomaner	-	1
Bøsser/biseksuelle der også er stik-narkomaner	1	-
Bløder-patienter	5	-
Smittet ved blodtransfusion	1	2
Smittet ved heteroseksuel kontakt*	5	1
Anden**	-	1
Ukendt smittemåde	4	-
Smittet under udredning	2	-
I alt	152	5

* To af mændene, der menes smittet ved heteroseksuel kontakt, er smittet i Centralafrika, og én er indvandret fra et afrikansk land.

** Barn af patient med risikoadfærd.

Enhver skoles farvel:

Tag hovedet med på ferien

Egentlig burde alle lærere og skoleledere have et lille, men vigtigt råd at give de ældste elever med, inden der står ferie, Interrail og charterrejser på skoleskemaet.

Rådet kunne i al sin enkelhed lyde: Brug hovedet på hele turen, brug kondom, hvis du har samleje med nogen, du falder for undervejs. Og husk: tag kondomerne med hjemmefra.

Der venter de unge mange oplevelser på rejser til fremmede lande. Også, ved vi, i mange tilfælde seksuelle oplevelser. Og med risikoen for AIDS som en kendsgerning kan man kun gardere sig gennem omtanke og ved korrekt brug af kondom.

Da kvalitetskravene til kondomer ikke er ens overalt, og da de er strengest i Skandinavien, er det sikrest at tage godkendte kondomer med hjemmefra.

Og for de unge som for alle rejsende gælder det, at mere eksotiske rejsemål, hvor sundhedsvæsen og hygiejne ikke altid lever op til vores standard, kræver yderligere foranstaltninger.

Under alle omstændigheder skal man huske at medbringe sygesikringsbevis og skaffe sig yderligere oplysninger om syge- og rejseforsikring, f.eks. hos SAS, DSB eller i et pengeinstitut, hvor man kan få en brochure.

Ny redegørelse

Sundhedsstyrelsen har den 1. maj afleveret en ny "Redegørelse til Indenrigsministeriet vedrørende initiativer i bekæmpelsen af AIDS".

Redegørelsen indeholder en række forslag som oplæg til videre drøftelser og beslutninger i de relevante administrative og politiske organer.

Redegørelsen vil foreligge trykt i slutningen af maj og vil blive udsendt til særligt involverede. Eksemplarer af redegørelsen kan derudover, i et vist omfang, rekvireres direkte fra Sundhedsstyrelsen.

Næste nummer af AIDS NYT vil indeholde en omtale af de væsentligste problemer og forslag, som de fremlægges i redegørelsen.

Sådan skal du spørge:

Hvis man skulle få brug for det, kan kondomer købes i de fleste lande, nogle steder kun på apoteker, andre steder i en række forskellige forretninger.

På de forskellige europæiske sprog hedder kondomer:

Engelsk:	Condom
Fransk:	Préservatif
Tysk:	Präservativ, Überzieher
Spansk:	Condon
Italiensk:	Preservativo, profilattico
Russisk:	презерватив (preservatif)
Græsk:	προφυλακτικό (profilaksi)

Beskyt dig - også mod andres uvidenhed

18 SEP. 1987

NØRRE ALLE 49, 2200 København N

AFD 2

NØRRE ALLE 49

2200 KØBENHAVN N

Psykosocial støtte - hvad og hvorfor

I debatten om AIDS og indsatsen over for patienter og antistofpositive (HIV-positive) har der været talt en del om behovet for psykosocial støtte til de pågældende.

Som det fremgår af betegnelsen "psykosocial" er der tale om hele det register af ikke-medicinsk opbakning, som en person får brug for, når den stillede diagnose konfronterer vedkommende med en række psykiske og sociale problemer.

Disse problemer kendes også af patienter med andre alvorlige sygdomme, og vi kan derfor gøre brug af de erfaringer, der er gjort i den psykosociale indsats her.

Det specielle ved AIDS er dels, at der er en meget stor gruppe af smittede, som er raske, og som ikke ved, om de får sygdommen i udbrud; dels at AIDS primært rammer mennesker i en i forvejen udsat og vanskelig situation.

Stiknarkomaner er som hovedregel både socialt og helbredsmæssigt truet; mange bøsser er udsat for pres og diskrimination, og bløderpatienter lever i forvejen med en sygdom, der griber drastisk ind i deres tilværelse.

Alene den manglende vished om, hvad resultatet "HIV-positiv" i sidste ende vil betyde og hvordan man nogensinde får fortalt om det, er en faretruende stor belastning for mange.

En meddelelse om at være AIDS-smittet kan, med en amerikansk socialarbejders ord, være "en sprængladning under folks liv".

Derfor er den psykosociale støtte, der skal ydes af både behandlere og af den daglige omgangskreds, af så umådelig stor betydning.

På grund af sygdommens særlige karakter og på grund af omgivelsernes fordomme ledsages den hel-

bredsmæssige trussel også ofte af følelser af skyld og skam.

At være bærer af en smitsom sygdom bliver på den måde til en særlig følelse af "urenhed". Og fordomme og irrationel smitteangst hos omgivelserne betyder i sig selv, at denne følelse bekræftes og forstærkes.

Dertil kommer den store, eksistentielle usikkerhed, mange HIV-positive må leve med i flere år, når sygdommen ikke er konstateret i udbrud og hvor selv det mindste tegn på dårligdom får én til at spørge, om denne forkølelse eller dette overfladiske sår er første tegn på AIDS.

Det er indlysende, at den AIDS-diagnosticerede har brug for opbakning fra alle i sin daglige omgangskreds for bedst muligt at kunne håndtere problemerne.

Det professionelle behandlingssystem kan yde sit bidrag ved korrekt og forståelig information og gennem det sociale og økonomiske sikkerhedsnet, der kan stilles til rådighed.

Men det er lige så afgørende, at de personlige omgivelser - fra arbejdsgivere og kolleger til venner og familie - forstår hvilken tvivl og hvilke problemer, den pågældende står overfor.

Afvisning - eller angst for afvisning - er et gennemgående problem for AIDS-syge og -smittede. Det samme er det forhold, at sygdommen generelt overføres seksuelt, således at det at være smittet griber ind i de mest komplicerede og følsomme dele af hvert menneskes tilværelse.

Derfor er det altafgørende for de pågældende, at der konstant er beredskab til al den menneskelige og sociale opbakning, både enkeltpersoner og "systemet" kan levere.

**Ingen er for stor
til at bruge kondom**

Lokale numre

Over hele landet er der nu uddannet såkaldte nøglepersoner, og de fleste steder er en særlig koordinering af AIDS-arbejdet sat i system.

Derfor kan man nu få oplysninger om nøglepersonernes funktion og om de lokale aktiviteter iøvrigt ved henvendelse på følgende telefonnumre:

Københavns Kommune:	
Skoledirektoratet	01 57 10 55
Magistratens 3. afdeling	01 23 30 12
Københavns Amtskommune,	
Sygehusdirektoratet	01 68 12 00
Frederiksborg	
amtskommune	02 26 66 00
Roskilde amtskommune	02 35 03 35
Vestsjællands	
amtskommune	03 63 25 33
Storstrøms	
amtskommune	03 32 32 32
Bornholms	
amtskommune	03 95 60 00
Fyns amtskommune	09 15 94 00
Sønderjyllands	
amtskommune	04 62 50 50
Ribe amtskommune	05 42 42 00
Vejle amtskommune	05 83 53 33
Ringkøbing	
amtskommune	07 32 08 66
Århus amtskommune	06 27 30 44
Viborg amtskommune	06 62 33 00
Nordjyllands	
amtskommune	08 15 62 22

AIDS NYT er udgivet af Sundhedsstyrelsen.

Redaktion: Lone de Neergaard (ansv.), Henning Jørgensen og Eva Hammershøj, AIDS-sekretariatet; Henrik Zoffmann, Statens Seruminstitut, Finn Trunk Black, Marselisborg Hospital, John Sørensen, Amdsrådsforeningen og Keld Ravn, Journalistgruppen ApS.

Grafisk tilrettelæggelse: Morten Jersild AS

Sats: HovSats A/S

Oplag: 18.000 eks.

